

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben kassza árban: Vidékre postán szállítva
 Egyszeri ára: 22 korona Helyben 20 korona
 Négyzetes: 18 korona Négyzetes: 21 korona
 Egyes szám ára 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Nagyvárad, Sütőgy. Erzsébet-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség részletei: Előfizetők a kiadósági
 részletre nem kötelezettek. Igazgató: Károlyi Mihály.

A magyar népköztársaság első elnöke.

A Nemzeti Tanács határozata. — Károlyi Mihály államfő.

Budapest, január 12. (Saját tudósítónktól.) A Nemzeti Tanács ma délután a képviselőház elnöki fogadótermében nagyfontosságú ülést tartott.

Az ülés délután négy órakor vette kezdetét Hock János elnöklété alatt, aki megnyitván az ülést, közölte, hogy a Nemzeti Tanács nagyfontosságú feladat előtt áll. Az állandó kül- és belpolitikai válságok veszélyeztetik az országot, ezért stabil állapotokat kell teremteni. Felszólítja Károlyi Mihály miniszterelnököt, tegye meg előterjesztését.

Károlyi Mihály miniszterelnök bejelenté, hogy a kormány tagjai letették kezébe lemondásukat. Az a hármasszövetségű koalíció, mely a Károlyi-pártból, a radikálisokból és szocialistákból alakult, amely az ügyeket eddig vezette, nem állhat fenn többé. Kül- és belpolitikai nehézségek súlyosbították a kormány helyzetét, főleg azért, mert a kormány a választásokat nem tudta megejteni. Kéri a Nemzeti Tanácsot, hogy interpretálja a néptörvény harmadik cikkelyét, amely a válság megoldását lehetővé teszi.

Hock János megköszöni a kormány összmunkáját. Szól arról, hogy új társadalmi forradalom előtt állunk. Rendet kellene teremtenünk, de nincs hadsereg s minden rendesináló kísérletet ellenforradalomnak tartanak. A Nemzeti Tanácsnak az a feladata, hogy a szeptember 3-iki néptörvény cikkelyét magyarázza. Neki az a véleménye, hogy

Károlyi Mihály ne csak miniszterelnök, hanem ideiglenes államfő is legyen.

Határozati javaslatot terjeszt elő, amely úgy értelmezi a harmadik cikkelyt, hogy ideiglenes államfőnek jelenti ki Károlyi Mihályt, akinek jogában áll minisztereket kinevezni, lemondásokat elfogadni, a külpolitikát aktíve irányítani, a minisztertanácsokon mint elnök részt venni. A határozati javaslat kimondani kéri, hogy ezután csak olyan néptörvény lehetséges, amelyhez Károlyi Mihály hozzájárul.

Nagy György, Hock János, Berinkey Dénes, Rényai Zoltán és Jászai Oszkár felhívására után megállapítják, hogy a határozati javaslat átszövegezése lenne ajánlatos. Az ülést felfüggesztik és előterjesztik az újonnan megszövegezett következő határozati javaslatot:

A Nemzeti Tanács végrehajtó bizottsága megállapítja, hogy a néphatározat harmadik cikkelye úgy rendelkezik, hogy amíg az alkotmányozó nemzetgyűlés másképp nem határoz, az államfői hatalmat Károlyi Mihály elnöklété alatt álló népkormány gyakorolja és a Magyar Nemzeti Tanács e cikkkel Károlyi Mihályt államfői hatalommal ruhazza fel.

A Nemzeti Tanács felhívja ennél fogva Károlyi Mihályt, hogy addig is, amíg Magyarország nagy nemzeti tanácsa, vagy nemzetgyűlése másképp nem határoz, a mostani és esetleges későbbi kormányválságokat, mint a köztársaság ideiglenes államfője oldja meg.

A határozati javaslatot a Nemzeti Tanács egyhangúlag elfogadta és Károlyi Mihály ideiglenes államfőt percekig lelkesen ünnepelte.

Hock János üdvözlésére Károlyi Mihály a következő beszédet mondta:

— Amikor ilyen nehéz időkben az ideiglenes államfői méltóságot vállalom, azért teszem, mert kötelességem el nem zárkózni a nehézségek elől. Meg kell éreznem, hogy nem támaszkodhatom egy kialakult többségre, de még ez a megérzés is nehéz. Ma két nagy világrészlet harcol egymással, a polgári rend és a szocializmus. Vannak ugyan a polgári rendben is sokan, akik beállják, hogy új világrészletet kell teremteni és nem zárkózni el mereven ez új világrészlet elől, csak azt nem akarják, hogy ez a világrészlet hirtelen megrázkódtatással mindent felfordító forradalom árán álljon be. A szocialista pártban is vannak sokan, kik nem akarják egyedül vállalni a felelősséget, hogy most egyszerre száz százalékkal megvalósítsák saját programjukat. Sajnos az össze-

öntvözések munkájánál összehangolások keletkeztek, amely válságra vezetett; de azt hiszem, hogy meg lehet és meg kell találni a módját annak, hogy a polgárok és szocialisták között megértés legyen és bizalom abban, hogy a polgárok és szocialisták egy táborban fognak találkozni. Remélem, hogy a szocialista pártok és a polgári pártok állásfoglalása ellenre revízió alá lehet venni a dolgokat. Kérem a lemondott minisztereket, hogy az adminisztratív ügyeket addig is végezzék tovább.

— Én magam tovább fogok dolgozni. Ma minden egyes embernek, akár államfő, akár munkás legyen is az, azon kell dolgoznia, hogy megmentse a hazát. Ez a legszentebb kötelesség. Csak a haza megmentésén keresztül érhetik el a pártok saját ideálijukat. Ha nincs haza, akkor nincs miért küzdeni. Az a legfontosabb ma, hogy tudjunk szilárdan megállni és az az egy gondolat vezessen bennünket, hogy az országot kisegítsük, kivesszük rettenetes helyzetéből, hogy legyen országunk.

— Én pártkeretekben többé nem maradhatok, lemondok arról a pártokról, amelynek eddig vezére voltam, mert a pártok lett kell állanom s ígérem, hogy a szűkebb pártatlanságot minden időben meg fogom tartani.

— Sok vád éri a kormányt amiatt, hogy nincs hadsereg, aminek következtében nem lehet kiverni a megszálló csapatokat, de ha volna is ilyen hadsereg, nem verhetnénk ki őket talán azért sem, mert nem is lennénk képesek rá, de azért sem, mert nagy eredmény lesz, ha a békekonferencián a jog alapján állunk.

— A kormány vagy az erőszakra, vagy a jogra támaszkodhat, kétféle politikát nem követhet. Ha az erőszakra támaszkodik, ez felette csakély az elérhető eredménytel szemben, akkor kihuzzuk magunk alól a jogi alapot, az antantot találjuk magunkkal szemben és akkor semmitféle külpolitikai támasztékunk nem marad.

— A német szövetséget lebontottuk, a németekkel szakítottunk és ha most az antant is ellenünk fordul, akkor biztos vesz-

Túzifa

házhöz való
szállítására
megrendelést
elfogad az

Apollo-tőzsde

Rákóczi-ut 22 szám

tébe rohanna az ország. Az ország érdekében áll az, hogy senki se lázadjon fel, bármiféle jogtalanságot el kell viselnünk. Nem állhatunk az erőnek, csak jognak az alapján és nincs más politikánk, mint az antanttal való barátság. A passzivitásban van ma a nyugalom és a jogban találhatjuk meg Magyarországot az erőt. Ez az, ami az országot még megmentheti.

Ebben a szomorú pillanatban kérem a Nemzeti Tanács támogatását, egyben kérem minden magyar ember támogatását is. Soha szomorúbb, soha lehangoltabb, soha kétségbeesettebb pillanatom nem volt, mint ma, amikor a nagy feladatot vállalom. Sajnos, sem öröm, sem büszkeség, sem ambíció nem tölti el a feleimet, hanem csak az, hogy megmentssem az országot s lehetővé tegyem, hogy boldog, erős és hatalmas legyen.

Károlyi Mihály beszédét a Nemzeti Tanács tagjai hosszas elfigyeléssel és tapsal kísérték.

Höczi János elnök ezután berekesztette a Nemzeti Tanács történelmi ülését.

Olcsó cipők és olcsó gyermekruhák.

Városi műhelyek felállítása.

A közéletmezési felügyelő bizottság ülésén, mint már említettük, Lukács Ödön főjegyző előterjesztette, hogy a Bergungstelle bőrányag és más ruházati anyag készletét átvette a város és azokat a lakosság szükségletére feldolgoztatni óhajtja.

A bőrányag olyan nagymennyiségű, hogy azt csak nagy üzemmel lehet gyorsan, pl. egy fél év alatt feldolgoztatni, nem lenne előrve az a cél, hogy a közönség gyorsan, már a következő hetekben lábbeléhez jusson, mert 2 évig is eltarthatna így az anyag feldolgozása, amikor a szabad kereskedelem és a konjunkturák változása révén esetleg már még olcsóbban is lábbeléhez juthat a közönség.

Uy körülmények között tehát az az egyedüli megoldás, hogy egy munkagépekkel berendezett cég vállalja el az anyag készlet gyors feldolgozását.

Van is egy vállalkozó, aki hájlándó óvadék mellett akként elvállalni a munkát, hogy hetenkint 500 pár lért, de főleg gyermekcipőnek dolgozza fel a készletet, oly árért, hogy azokat a város 35-60 koronáért hozhatja forgalomba. Így még a tél folyamán jó és olcsó cipőkhöz jutnak a község.

A Bergungsteliéből átvett ruhaneműeket, katonaruhákat pedig akként értékesíti a város, hogy főleg gyermekruhákat készített belőle. Mintegy 120 munkás és munkásnő a Bergungstelle eddigi munkás személyzete már dolgozik is s készíti a gyermekruhákat, amiket szintén igen jutányos áron hoz a város forgalomba.

Lukács Ödön ezen helyes tervzetét, amellyel nemcsak sok munkáskéznek nyújtanak munkaalkalmakat, de a város szegény közönségét is olcsó cipőkhöz és ruhákhoz juttatják, — a felügyelő-bizottság helyesítoleg vette tudomásul.

A városi tanács tegnapi ülésében Lukács Ödön főjegyző ismertette az egész kérdést s a tanács, tekintve annak nagy szociális fontosságát, a tervzetet egész terjedelmében helyesítoleg vette tudomásul, el fogadta és a kivitel módozatainak foganatosításával megbizta a főjegyzőt.

Nem jöhet tiszta szociálista kormány.

Ágoston Péter nyilatkozata.

Tegnap délután az a hír terjedt el a városban, hogy Károlyi Mihály köztársasági elnök lesz és a kormány tiszta szociálista miniszterekből alakul meg. A hírt azzal gondolták megerősíteni, hogy a szociálisták vállalják a kormányzást és vállalják a felelősséget a belső rend helyreállításáért és kifelé az entente tal szemben is.

A belső rend helyreállítására részben meg is van a szociáldemokrata pártnak a kellő karhatalmi ereje, hiszen a katonaság, a rendőrség és a csendőrség most már a szociálisták kezében van. Kifelé azonban nem olyan könnyű a megoldás. Az entente egyre azt hangsúlyozza, hogy a béke közeli megkötésének egyetlen akadály a németországi helyzet, ahol pedig a kormányzás teljes hatalma a Scheidemannék kezében, tehát ugyanolyan pártáryaiat kezében van, mint a magyarországi szociáldemokrata párt. De mert Francia- és Angolország hallani sem akar a bolsevizmus terjedéséről és mert a bolsevizmusnak Scheidemannék sem tudnak gátat vetni, hiszen csak nüanszbeli különbségek vannak köztük, a békefeltételeket diktáló nagyhatalmak előtt az ideig óráig tartó rend és látszólagos meg egyezés nem lehet garancia Magyarországon egy tiszta szociálista kormány. Legalább is ebben a pillanatban nem, amikor a nyugati országokban a forradalom nem tört ki és a hatalmat a régi rend exponensei gyakorolják.

Bármiként álljon is a helyzet, egy megoldás lehetséges csak. Olyan kormány kell, hogy jöjjön, amely bármilyen radikálisan is, de rövidesen rendet teremt és amely megtalálja az utat kifelé. Kiszérlenezni nem szabad. Nem engedi meg sem a belső helyzetünk, sem pedig az a szomorú körülmény, hogy a győzők nem is akarnak velünk szóba állani.

Feikerestük dr. Ágoston Péter kormánybiztos, aki, mint szociáldemokrata, tisztán látja a politikai helyzet minden mozzanatát.

A kormánybiztos kérdőúrnra kijelentette, hogy *nem tartja valószínűnek*, hogy a szociálisták elvállalják a kormányzást, nem pedig azért, mert megvan ugyan a kellő karhatalmi erejük, de a jelenlegi kormány olyan hibát követett el a földosztásra tett ígéretével, hogy a szervezetlen földéheseket nem lehet visszatartani. Azzal, hogy a földbirtokoknak 10 holdankénti szétosztását helyezték kilátásba, gátat vetettek az agrár szocializálódásnak. Most már nem lehet felvilágosítani a földnélküli parasztokat, hogy a nagy- és középbirtokok meghagyásával kell keresztülvinni a reformot, mert egyetlen paraszt sem fogja azt elhinni. Rengeteg ember kellene ahhoz, hogy ha kell, áruhában is elvegyüljön a falukban és meggyárzza, hogy a föld együtt tartása, a közös művelés mai formája és a közös művelés eredményének egyforma szétosztása előnyösebb, mint az apró darabokra való parcelálás, aminek az lesz az eredménye, hogy mindenki csak annyit termel, amennyi neki kell és így a többtermelés megakad.

Kun Béla kommunista vezér szereplő-

sére vonatkozólag Ágoston Péter a következőket mondta:

— Ez a kérdés még csak nem is kényes. Ezek az emberek a proletár diktatúrát akarják, ez azonban még nem jelenti a kommunálást, mert Magyarországon hiányzik a kommun minden előfeltétele. És mert a kommunistáknak nincsen programjuk, ugyan az történe, mint az októberi forradalom után, a hatalom birtokában mindent rosszul, kapkodva csinálnának, különben is szinte lehetetlen a magántulajdont most megszüntetni épen az előbb említett okból. A paraszt eredetileg individuális és ha lényeg megkapja azt a 10 hold földet, annál inkább az lesz, a kommunizálást pedig csak a városban a gyárak és nagy ipartelepek átvételével lehet megvalósítani, úgy hogy a falun a magántulajdon rendszere maradjon fenn, képtelenség.

Napok óta beszéltek a városban, hogy Ágoston Péter van kiszemelve a kultusz-miniszteri tárca betöltésére.

— Nem tudok róla semmit. A személyeket a pártválasztmány jelöli ki és csak a pártválasztmány határozata után kerül nyilvánosságra, amikor a kijelöltek aztán vagy elfogadják, vagy pedig nem fogadják el a megbízást.

Városi közmunkák házikezelésben.

A tanács határozata.

A háború négy esztendeje alatt az építőipar teljesen pangott, a középítkezések miniszteri rendelettel tiltattak be, a magánépítkezések pedig a bizonytalanság miatt teljesen tartózkodók voltak.

Iparos és munkás várták a békét, amikor az építkezések fellendülését remélték.

Most előállt az a szomorú helyzet, hogy a munkások egy részének nincs munkája, az iparosok szintén munka nélkül vannak.

Nagyvárad városa igyekszik a közmunkák megkezdése által munkát nyújtani. Első sorban is a harctérről hazatért kisiparosok részére akarta juttatni a munkákat, azon reményben, hogy ezáltal a munkanélküli munkások is megfelelő munkához és keresethez jutnak.

A munkások azonban kérték, hogy a munkálatokat a munka nélküli munkások igénybe vételével, a város házi kezelésben készíttesse el.

Egyelőre csak olyan kisebb munkákról volt szó, amelyek a téli időben is végezhetők.

A kisiparosok gyűléseztek ebben a dologban s hivatkozva a harctérről hazajött iparosok helyzetére és a rájuk háruló közterhekre, a munkálatoknál a kisiparosok érdekeinek figyelembe vételét kérték.

A városi tanács tegnap hosszasan tárgyalta a kérdést s a következő határozatot hozta a közmunkáknak házikezelésben való végeztetése iránt:

A városi tanács évekkel előbb is val-

Tott várospolitikai programjának me felelőn, de a haladó korszellem követelményeinek is eleget teendő, elhatározza, hogy a városi közmunkákat a jövőben sem részben, sem egészében vállalatba nem adja, hanem házilag kívánja végeztetni s ennek megfelelően a legközelebbi közmunkák kiadásánál is, amennyiben ennek elháríthatatlan akadályai (technikai berendezkedés hiányossága, anyaghiány stb.) nem lennének, már ezen elv értelmében fog eljárni, illetve amennyiben a munkák kiadása hatáskörét túlhaladná, javaslatát ily értelemben fogja az illetékes hatóság elé terjeszteni.

Minden esetben figyelmet fordít azonban a tanács annak biztosítására is, hogy azon kisiparosok, akik a házilag végezendő munkában hasonló feltételek mellett részt venni óhajtának, abból ki ne zárassanak s igényeik aránylagosan kielégítést nyerjenek.

Ehez képest a tanács utasítja a mérnöki hivatalt, hogy a házikezelés azonnali életbeléptetéséhez szükséges teendőkre (városi műhelyek, anyagraktárak felállítása, gépek, eszközök beszerzése, személyzet alkalmazása stb.) nézve előterjesztéseit és javaslatait sürgősen tegye meg.

Megalakult az egyházmegyei tanács.

Megirtuk a napokban, hogy az életbeléptetett katolikus autonómia kiépítésével kapcsolatosan gróf Széchényi Miklós püspök az egyházmegyei autonómiai képviselők meghallgatásával kinevezte az egyházmegyei tanácsot. Ez az egyházmegyei tanács gróf Széchényi püspök elnöklété alatt tegnap tartotta első alakuló ülését.

Gróf Széchényi Miklós püspök hosszabb megnyitói beszédben válaszolt az egyházmegyei tanács hatáskörét és teendőit. A püspöki kar addig is, míg az országos autonómia szervezeti szabályzata elkészül, az egyes püspökökre bízta, minő hatáskört kívánjanak adni az egyházmegyei tanácsoknak, e hatáskör tekintetében a püspöki kar csak bizonyos irányelveket állapított meg. Gróf Széchényi püspök ezen irányelvek szemmel tartása mellett széles hatáskört kíván az egyházmegyei tanácsnak biztosítani, nevezetesen az egyházmegyei tanács tesz javaslatot a püspökségi javadalom költségvetésére, a jövedelemfőlölség hovatordítására, a püspöki javadalom megvédésére nézve általában a javadalom érintő fontos teendők egész sorozatát a püspök az egyházmegyei tanács hatáskörébe utalja. Az egyházmegyei tanács tagjai lelkes örömmel fogadták azt a gazdag programot, mely egyrészt komoly és beható munkát jelent, másrészt a világi elem befolyását biztosítja az egyházmegye fontos érdekeinek megvédésére.

Az első alakuló gyűlés a püspök mellé az egyházmegyei tanács világi elnökévé dr. Hoványi Gyula jogtanárt; előadóvá dr. Krüger Aladár püspökségi főügyészt választotta meg. Kiküldtek szonfeldi egy szűkebb körű bizottságot, mely a teljes ülés anyagát rendszerkor előkészítse és a folyó ügyeket intézze. Ennek a bizottságnak a tagjai a világi elnök, az előadó, Brém Lőrinc kanonok és Sürger Bertalan bankfőtisztviselő.

Mobilais francia őrnagy a magyar és erdélyi állapotokról.

Marosvásárhelyre érkezett Gosztonyi százados, aki félévűzides párisi tartózkodása alatt szerzett összeköttetést a franciákkal. E révén a hadvezetőség Vásárhelyre összekötő tisztül alkalmazta. Gosztonyi a napokban Budapesten volt és félhivatalos minőségben érintkezésbe lépett a fővárost megszálló csapatok vezetőjével, köztük egy-két francia hiriapíróval is. Bemomásait a következőkben adta elő tudósítónknak:

Gaston Richarddal, a francia haditudósítóval találkoztam legelőbb. Ez egy amerikai kinézésű ur, kombinált papírruhában, szemüveggel, mely mögött élesen látó szem

pár csillag. Kabátja baloldalán 3 sor kitüntetés. Említette, hogy 1902 óta 8-10-szer volt Budapesten, mindig kitűnően érezte magát s fájdalmasan érinti Magyarország jelenlegi helyzete.

Gosztonyi azután az Andrássy ut 114. sz. villájában felkereste a megszálló franciák főparancsnokát, ahol igen barátságos fogadtatásban részesült. Mobilais őrnagy Berthelot tábornok vezérkari tisztje érdeklődéssel hallgatta referációját és kijelentette, hogy szívesen veszi, ha fesztelendő elmond mindent. — Gosztonyi kijelentette, hogy Marosvásárhelyen csend és rend van. Az őrnagy erre így szólt: Bár itt is az volna. De hát egy fejnélküli testtől mit lehet kívánni. Jól ismeri Magyarországot és a nemzetet ezeréves multjával, hatalmas koncepciójával, vitéz harcsoival.

— Értsen meg százados ur! A rend fenntartása érdekében sok oly dolgot kell most Önöknek elviselniük, ami súlyos és esetleg bántó is most Önökre. Ezt mi is átérezzük. De ha nem lehet rendet teremteni, úgy a békét sem lehet keresztülvinni. És mi sem kívánunk egyebet, minthogy béke legyen s mi franciák, Önökkel jó barátságban hazamehessünk, dacára annak, hogy itt kiválóan jól érezzük magunkat!

A közönség fizeti meg a színház rendőri illetményeit Színésztrájk fenyegetett. — Felemelték a helyárat.

Az a belügyminiszteri rendelet, amely a nagyváradi rendőrség fizetését szabályozza, élénk vihart idézett elő a színházak, mozik és a rendőrség között. Ez a vihar tegnap ült el, még pedig úgy, hogy minden következménye a közönség nyakába szakadt. Ez természetes is. Miért ne fizessen a közönség, amikor a színház tényleg nem tud fizetni és amikor a direktor a polgármesterhez futott, hogy a várossal kötött szerződés betartására figyelmeztesse, a polgármester mosolyogva csak ennyit mondott:

— Vis major. Belügyminiszteri rendelet. Tessék a helyárat felszólolni.

Igy a polgármester. Egyszerűen radikálisan, de kedélyesen. És igaza van. Mindent emelnek, legutóbb a lisztet és cukrot is, miért ne lehetne a színházi jegyek árát is emelni, hiszen a városnak — ingyen páholya van. De még sincs egészen igaza a polgármesternek. A városnak szerződése van Erdélyi Miklóssal, illetve a konzorciummal. Ebben a szerződésben a város kötelezte magát, hogy a rendőri illetményeket fizeti és a konzorcium évi 6000 koronával támogatja eme fizetési műveletében. Ezt a szerződést semmiféle miniszteri rendelet nem másíthatja meg, nem pedig azért, mert a belügyminiszter fizetésrendezési rendelete nem Vis major. Ha szerződést kötött a vá-

ros, állja is azt, minden körülmények között.

Erdélyi a polgármestertől a színházba szaladt és azonnal összehívta a társulati gyűlést. A színészek, akik csak nyomorognak, olyan kevés fizetést kapnak, mert annyi a kiadás hogy nekik a bevételből alig marad, gyorsan határoztak. Kimondták, hogy ha a rendőri illetmény differenciáját ami havi 4840, a felemelt villanydíj differenciáját, ami havi 2700 és a tantiémek differenciáját, ami havi 5400 koronát tesz ki, összesen pedig 13940 koronával terheli meg a konzorcium kiadás rovatát, a régi bevételből nyerne fedezetet, hétfőn sztrájkba állanak.

Nagyon megszivlendő a színészeknek ez az állásfoglalása. Tudni kell, hogy ma a színház alacsony helyárai egy kóristának alig 400 koronát juttatnak havonta, úgy, hogy a társulat tagjainak nagy része nyomorog. Figyelembe kellett volna ezt venni a polgármesternek mielőtt olyan kényelmesen intézte volna el ezt az ügyet.

A társulati gyűlés határozata folytán a direktorok természetesen felemelték a helyárat, a melyek még így sem érik el a többi vidéki színházak helyárait. Az új helyárat a következők:

Nagy páholy 37.50, rendező páholy 29.50, II. páholy 19, zsölyke 9.20, korszék 6, tám

A budapesti helyőrségi kórház fogtechnikai laboratóriumának, mint volt vezetője hosszú katonai szolgálat után hazaérkeztem s a műtermem vezetését átvettem, ahol a legmodernebb és legkomplikáltabb munkát: fogigazító gépet, kassettás fogat, öntött aranyhidat és tartós fogtöméseket készítek.

BERDACH JENŐ

áll. vizsg. fogtechnikus.
Nagyvárad, Rákóczi-ut 6, I. em. Telefon 10-50

Lászlók 4.20, értéke 1.350, II közép 2.60, oldal 2, karzati 180, karzati álló 90, deák és katonai I. földszinti álló I. korona 40 fillér.

A délutáni helyárakra vonatkozólag még nem történt döntés, mert valószínűleg a kolozvári mutáns a vasárnap délutáni előadások rendezésére, a szombat délutáni előadásokra pedig mérsékelt helyárak lépnek életbe. A félhelyár tehát teljesen eltűnik. Ez a megoldás a leghelyesebb. A színészek nem szabad koptatni azért, mert a város nem tartja be a szerződést és hogy a délutáni közönség félhelyárakért élvezze ugyanannak a munkának az eredményét, amelyet a színművek este teljes helyárakért produkálnak.

A lakáshivatal figyelmébe.

Egy kis oktatás az illemről.

Mézzék kérem! azt még valahogy elfogadom, hogy a lakáshivatal országos hírvétehetetlenségével ügyfeleinek nem tud hajlékot szerezni, de hogy önmagát ne tudja máshová beköltöztetni, mint egy napilap szerkesztőségébe, azt már kissé nehéz megérteni. Tegyük fel azonban, hogy a fent említett két világhírű tulajdonsága a nagyváradi lakáshivatalnak, még ezt az abszurdumot is akceptabilissá teszi, de akkor is marad egy, ami érthetetlen lesz önök időkig minden jóízű ember előtt. Ez pedig az a hallatlan nemlőrődöség, amit a szerkesztőség, tehát az eredeti tulajdonos, a szives vendéglátó tulajdonát képező berendezési tárgyakkal szemben tanusítanak. Minden kevésbé intelligens ember is, aki életében csak egyszer is bepillantást nyert a lapcsinálás titkába, a ki csak madártárlatból ismeri a szerkesztőségi műhelyt, tudja azt, hogy mi a telefon, az íróasztal, az előre odakészített kézirat stb.

Ezt — mint mondtam — minden városi fiatalember tudja, csak a lakáshivatalban ülő tisztviselők nem, azok pedig már ki hamarabb, ki később, de látszólag mindnyájan kinőttek a rövid nagrágból.

Ne is tessék tiltakozni ez ellen. Igenis önök a városi lakáshivatal tisztviselői már nem gyerekek, önök meglehetősen felnőtt férfiak, akik bizonyos mennyiségű osztályokat is kijártak egynémely iskolákban és most már tudnak annyit, hogy bejuthattak a lakáshivatalba. Hogy a lakásrekvizitációt még nem tanulták meg jól, az nem az önök hibája, hiszen nem lehet mindent egyszerre.

De azt mégis illene tudni, hogy a szerkesztőség nem lakáshivatal. A szerkesztőség uraim, az egy olyan hely, ahol *tényleg* kiszolgálják mindennap az ügyfeleket. Itt nem történik meg egyszer sem, hogy azt mondjuk valakinek — két három hónapig — hogy „*Jöjjön holnap!*”. Minden reggel pontosan ott van az újság a kávé mellett, mert a szerkesztőségben dolgozók éjjel-nappal izzadnak, hogy ott legyen. Az újság nem lakás, és az újságot olvasó közönség nem lakáskereső bizottság, azt nem lehet hitegetni, csalogatni és végül kidobálni, keves uraim! Az újság — Önök nem is tudják, — sokkal fontosabb, semihogy egy rosszul funkcionáló, vérsze-

gény és aztsemtudomholkezíjem hivatal ráfekdjön és lötkretegye. Hogy mennyire fontos az újság, egy példával világítom meg.

Ha nem jelennének meg egy héttig a magyar lapok, a redukált tiszteletnek örövendő lakáshivatal nem tudná, hogy milyen politikai párt van hatalmon és meg sem merne mozdulni. Akkor nem mernék egyik párthoz tartozó lakástulajdonos lakásába sem betenni a város lábát, mert hátha ott van a hatalom és a hatalommal (ezt a lakáshivatal már tapasztalta) nem üdvös, vagy legalább is nem kezegethető kibabrálni.

Épen ezért fogadják tőlem az urak megértéssel és minden elfogultság nélkül a következő kis oktatást. Megígérem, hogy nagyon világos és nagyon könnyen megérthető lesz, nem kell megerőltetni magát senkinek, legfeljebb csak igen igen kevés.

Tehát:

1. *Ami a másé, az nem (néz nem) a tied.* Ez ugye könnyen megérthető? Vonatkozik azonban ez mindenre, még arra az *álló naptárra* is, sőt arra a két darab *ragasztó ostyára*, amely, Isten tudja, hogy-hogynem mindjárt az első napon eltűnt. (Az eltűnt tárgyakért különben megtettem a bűnvádi feljelentést Bartha Béla rendőr-főkapitány-helyettesnél és megkerestem a lakáshivatal egyik alelnökét is, hogy hasonló feljelentést tegyen.)

2. *A szerkesztőség úgy van berendezve, ahogyan a lapcsinálás mestersége megkívánja.* Ebben sincsen semmi nehéz, könnyen meg lehet érteni. Tehát, ha egy íróasztal *itt* áll, azért áll *itt*, mert *ott* nem állhat *ott* rossz. Teccik érteni? Annyak *itt* kell állni.

3. *A telefon* olyan nálunk, mint öltöknél, mondjuk az a boldog ügyfél, aki azzal jön be, hogy a Nemzeti hid egyik pillérjének hatodik gerendáján nagyszerű lakást talált, mire önök azonnal kiadhatják a lakásigazolványt. Ha telefonunk van, nem kell minden pillanatban a legtávolabbi utcákba szaladni és a rendes időre elkészülhet a lap. Értve? Nos, a *telefont ne tessék átkapcsolni.* Az a kapcsoló, a falon nem játékszer, hanem elektratechnikai műszer. Hogy mi az elektratechnika, arról majd máskor beszélék.

4. *Az előre elkészített kézirat* arra való, hogy a nyomdász-munkások dolgozni tudjanak és éjjel két órákor haza mehessenek pihenni. Ha önök eltűntetik a kéziratokat, a nyomdászok nem kapnak korán munkát, tehát későbbben végeznek és ebből kifolyólag későbbben mehetnek haza. Itt szükségesnek tartom megjegyezni, hogy — Baadika, Oszika idefigyeljenek, ez nagyon érdekli magukat — a nyomdászok *nagyon erős emberek.*

Látom, hogy kifáradtak már. Nem is lehet mára többet, majd holnap folytatjuk. Csak a kérésemet ismétlem meg: Vegyék tekintetbe, hogy ez a négy szoba nemcsak a lakáshivatalé, *ez a miénk is* és a mi feladatunk egy kicsit *fontosabb*, mint az önöké, mert mi *tényleg* dolgozunk és *produkálunk is.* Hagyjának tehát meg mindent a maga helyén, hiszen ehhez nem kell más, mint az, hogy ismerjék be önmagukat előtt: mi, a szerkesztőség vagyunk a házigazda, a lakáshivatal csak vendég. A vendégnek pedig illik illedelmesen viselkedni.

Hilf László.

Állást kapnak az ügyvédjelöltek.

Az ügyvédszövetség tisztújító közgyűlése.

Az Országos Ügyvédszövetség nagyváradi osztálya tegnap délután 5 órákor tartotta meg rendezés évi közgyűlését Adorján Emil dr. elnökielte alatt. Az elnöki és pénztári jelentés után a tisztújításra került a sor. Elnök lett dr. Adorján Emil, társelnök dr. Perczel Adolf, titkár dr. Popity János, pénztárnok dr. Zinner Samu, igazgató tanács tag dr. Adorján Emil. Választmány: dr. Fehér Márton, dr. Olasz Béla, dr. Nagy Mihály, dr. Sebő Mihály, dr. Somogyi Ödön, dr. Taury László, dr. Rezső Mór, dr. Illés István, dr. Krüger Aladár, dr. Grosz Imre. Póttagok: dr. Kaczián Kálmán, dr. Steiner Sándor, dr. Markovics Henrik, dr. Gál Jenő, dr. Kertész Ferenc, dr. Mangra Demeter, dr. Szintay Lajos dr. Márta Sebestyén, dr. Barna Miklós és dr. Kenyeres Gyula.

Dr. Perczel Adolf a tábla által megállapított ügyvédi díjszabással foglalkozik, amelyet sérelmesnek talál. Indítványozza, hogy irjanak fel a táblához és kérjék, hogy a jelenlegi sérelmes díjszabást változtassák meg. Az indítványt elfogadták.

Napirenden kívül dr. Kenyeres Gyula bejelentette, hogy az ügyvédjelöltek és joghallgatók szabadszervezete memorandummal fordult az ügyvédi szövetséghez, amelyben kéri részükre, a megélhetés biztosítása érdekében, az ügyvédi irodákban alkalmazást díjaztson. Kenyeres bejelentése után bevonult az ügyvédjelöltek és joghallgatók deputációja dr. Barza Ferenc vezetésével és szóval is előadták kérésüket.

Dr. Perczel Adolf, dr. Olasz Béla és dr. Pelle János felszólalása után dr. Perczel elnökielte alatt egy 4 ügyvéd és 2 ügyvédjelöltből álló bizottságot küldtek ki, melynek kötelessége lesz a fiatal joggyakornokoknak állást szerezni.

Ezzel kapcsolatosan a főiskolai hallgatók a következő felhívást hozsátották ki: A főiskolai hallgatók szabadszervezete felhívja mindazokat az ügyvédjelölteket és joghallgatókat, akik ügyvédi irodában kívánnak elhelyezést nyerni, hogy ezen kíváncsiságukat naponként 6 és fél 7 óra között (kedden és pénteken fél 5—5-ig) jelentsék be a szervezet állásközvetítő irodájában. (Jogakadémia. Titkári hivatal.)

* **Jókai film a Népszövetségi mozi-ban.** A Népszövetségi mozi előadásán ismétrendkívül érdekesfilm kerül bemutatásra Jókai Mór egyik legszebb regényét, a Gazdag szegényeket fogja a közönség mint filmdrámát megismerni. Maróthy Amália grófnő romantikus története a regény, a grófkisasszony a palota ridegségéből a világba menekül, hogy mint Gratulin Lidia varrónő találja meg azt a boldogságot, amit a grófkisasszony hiába keresett. A nagyhatású filmdrámában ismét fellép Szenigörgyi Mária a nagyváradi közönség feledhetlen volt kedvence. A többi szerepeket Mattyasovszky Ilona, Lajthay Károly, Somlai Arthur, Szóregy Gyula és K. Demjén Mari játsszák. A Gazdag szegények ma, vasárnap kétszer kerül színpadra, d. u. 4 órákor és este 6 órákor. Zsölyékre jegyek előre várthatók a Népszövetségi Hitelszövetkezetben ma d. u. 10—11 óra között.

HIREK

*** A román prefektusok kinevezése.**
A magyarországi román kormány félhivatalosa jelenti, hogy a nagyszebeni ideiglenes román kormány prefektusok személyét illetőleg megállapodott és kinevezésük csak napok kérdése. Az újonnan kinevezettek állásaikat a román újév után foglalják el. Marosvásárhely reménykedik, hogy tekintettel a város abszolút magyar többségére, magyar prefektust fog kapni.

*** A Kath. Legényegylet ma délután 4-7 ig gyakorló kolont tart.**

*** Adókiivetési lajstrom megtekintése.**
Nagyvárad város adóhivatala részéről ezennel értesítem az adózókat, hogy az I. ker. Olasz városrésze vonatkozó, az 1918. évi házbéradó kiivetési lajstrom a városi adóhivatal 23. sz. szobájában folyó évi január 13-tól 21 ig bezárólag közszemlére ki lesz téve, azokat a hivatalos órák alatt bárki megtekintheti és esetleges felszólamlását tovább 15 nap alatt a pénzügyigazgatóságnál írásban beadhatja. *Juricskay* Barna pénz- és adóügyi tanácsos.

*** Kolozsváron megtiltották az utazást a 17-42 éves férfiaknak.** A román összekötő tiszt közölte ma a fő kormánybiztossággal, hogy felsőbb parancs folytán további intézkedésig a 17-42 éves férfiaknak elutazási igazolványt nem adnak ki. Ez a rendelkezés a megszállott területeken belüli utazásokra nem vonatkozik.

*** Ruhagyűjtés a hadiárvák részére.**
A Nemzeti Tanács Pannaszírodája és a Nőegyletek ruhagyűjtő bizottsága által a hadiárvák és árvák részére a női és gyermekruha gyűjtés megkezdődött és szép eredménnyel folyik. F. hó 12-én a következő utcákon megy a gyűjtő kocsi. Szilágyi Dezső, Uri, Sal Ferenc és Szacsavay-utca. Adakoztak: Barna Jenő 14 darab ruhacemlé, Rothbarth Edéné 4 kor. Dr. Somogyi Ödönné 2 drb, özv. Darvas Imréné 3 drb, Fényes Maróné 1 drb, Havas Mórné 6 drb, Moskovits Józsefné 30 kor. Farkas Istvánné 10 korona.

*** Óráspárosok gyűlése.** Értesítem a terület kötelékébe tartozó összes óráspárosokat, hogy folyó hó 12-én, azaz ma, vasárnap délelőtt 10 órakor az ipartestület helyiségében, a szakmát érintő rendkívül fontos ügyben okvetlen és teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1919. január 11-én. Holdy Sándor, iparostanácselnök.

*** Pótdíkok és segélyek kifizetése.**
Nagyvárad város tanácsának tegnapi ülésén *Szilcs Géza* főszámvéző bejelentette, hogy a kormány által a közalkalmazottak részére megállapított 300 korona havi segélyre a kimutatást összeállította s javasolja, hogy a január hóra járó összesen 118,200 koronát utalja ki a város. A tanács az összeget kiutalta, egyben pedig táviratban kérte a minisztert, hogy a nagyvárad állampénztárt az összeg kifizetésére utasítsa. — Kapcsolatosan megemlítjük, hogy a tanács a rendőrök pótdíjaiban január hóra 46,005 koronát utalt ki előlegképen, amelyet az állampénztár megtérít a városnak.

*** Koszorúmegváltás.** Igaz Margit elhunyt alkalmából koszorúmegváltás címen dr. Demek Gyözőné 20 koronát adományozott a Növédő-Egyesület szegényei részére.

*** Lóápolókat keresnek.** Hazánk megbecsülhetetlen közgazdasági kincsévé lényegesen intőzetének állománya veszélyben van, miután a katonaság leszerelése következtében az egyes ménlepi osztályok lóápoló személyzet nélkül maradnak. A földművelésügyi miniszter ur 180,581-1918. II. A sz. kelt rendeletere alapján felhívom mindazokat, akik lóápolással akarnak foglalkozni, hogy a legközelebbi ménlepi osztálynál, illetve ménésnél a parancsnokságnál jelentkezzenek, kik az illetőleg a legmagasabb közösen megállapítandó napi díj mellett lóápolóként alkalmazhatók. Nagyvárad, 1919. évi január hó 9. *Rimler Károly* polgármester.

*** Halálozások.** Babrik Erzsike, özv. Babrik Józsefné fiatal leánya, élete 17. évében hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése ma, vasárnap délután 3 órakor megy végbe a Pece-utca 19. sz. házból. — Soltész Zoltán megyei tisztviselőt és nejét súlyos gyász érte, kis fiuk alig 2 éves korában elhunyt. A lefőt bimbó temetése ma, vasárnap délután 3 órakor lesz a Pázmány (Ur) utca 28. sz. házból.

*** Élelmiszerosztás.** A Kath. Növédő Egyesület 70 anyának osztott ki 1-1 kgr. babot és 1-1 drb szappant a Népszövetségi utóthozában. Két hét múlva ismét lesz élelmiszerosztás.

*** Gyakorló kolon.** A kath. Legényegylet Telek-utca 13. sz. saját helyiségében március hó 2-ig bezárólag minden vasárnap d. u. 4-7 ig zárkörű táncdélutánt rendez.

*** A rikkancs.** A lapkihordók, a rikkancsok, kik megélhetésükért kora reggeltől késő estig munkában állva, lehetővé teszik a nagyközönségnek, hogy minél gyorsabban és a város minden részében hozzájuthasson a legújabb újságokhoz, elhatározták, hogy szervezkednek. Ezútal felkérünk minden lapkihordót, lapelárusítót, rikkancsot, hogy saját érdekében jelenjenek meg hétfőn, azaz 13-án délután két órakor a Munkás Otthonban. Az érdekeltek nagyrésze már aláírta a belépési nyilatkozatot, ezt azért említhetjük meg, mert az a célunk, hogy újsághordással vagy eladással csak szervezett egyén foglalkozzon. Gyűlésünkön tehát minden érdekelte fel ott legyen. A vezetőség.

*** Agyonvert jelenc.** Anka Lászlóné és Bozsányi Lina feljelentették Venter Pált és feleségét, akik lelentartással foglalkoznak, hogy a gyermekekkel rosszul bántanak, folytonosan ütik őket. Január 6-án is úgy megverték az egyik gyermekét, hogy az belehalt sérüléseibe. A rendőrség megindította a nyomozást.

*** Jubiláló posta és távirda ellenőr.**
Labancz Mihály posta és távirda ellenőr, a pályaudvari postahivatal főpénztárosa ma tölti be szolgálati idejének huszonötödik esztendőjét. Ez alkalmából katonasági bankettet rendeznek tisztelőire, ahol meleg ünneplésben készülnek résztesíteni a köztisztletnek és szeretetnek örvendő jubilánsát.

*** Dittert Ede halála.** A nagyvárad-i 8. felmérési felügyelő tiszttikárának gyásza van. *Dittert Ede* felmérési felügyelő rövid szenvedés után, életének 60-ik évében elhunyt. Az elhunyt még pénteken is hivatalában volt, este rosszul lett. Az orvosok már nem tudtak segíteni állapotán s reggel fél 5 órakor a derék tisztviselő kiszenvedett. Egyike volt a tisztikar legkiválóbb tagjainak, akit mint főnököket, az egész tisztikar mély ragaszkodással vett körül. Temetése holnap, hétfőn január 13-án délelőtt háromnegyed 9 órakor megy végbe a Sal Ferenc-utca 2. sz. házból. A felmérési felügyelő tiszttikára külön gyászjelentést adott ki.

*** Az ügyvédi kamarai választások.**
A vasárnap délelőtt tíz órakor megtartandó kamarai közgyűlésre a hadviselt ügyvédek oly jelölést eszközöltek, mely szerint a vezetőségben és a választmányban megfelelő helyet kívántak biztosítani a hadviselt ügyvédeknek. E jelölést a hadviselt ügyvédek bemutatták egy közös értekezleten, melyen a nem hadviselt ügyvédek is részt vettek, akik a maguk részéről is készséggel honorálni kívánták ezen álláspontokat és így jött létre az alábbi lista: Elnök dr. Thury Kálmán. Alapítók dr. Kiss Dénes. Titkár dr. Ney Pál. Ügyész dr. Szacsavay Ákos. Helyettes ügyész dr. Váradi Ödön. Pénztáros dr. Stern László. Választmányi tagok: dr. Böszörményi Andor, dr. Fehér Adolf, dr. Kovács Zsigmond, dr. Fleischer Béla, dr. Krüger Jenő, dr. Lánosi József, dr. Medvigy Mihály, dr. Medvigy Gábor, dr. Póznár Özséb, dr. Rozvány Jenő, dr. Váli Péter, dr. Zigre Miklós. Az ügyvédek egy része egy másik listát állított össze, ahol a választmány egyes tagjai helyett másokat kíván jelölni. Így tehát e két választmányi lista közül élénk küzdelem fog kifejlődni, előreláthatólag azonban a hadviselt ügyvédek listájának nagy többsége lesz. Különbben mind a két listán az ügyvédeknek kiváló és érdemes tagjai szerepelnek.

A Nemzeti Tanács ülése után.

Miniszteri értekezlet. — Bizottság a hadügyminiszter elleni vádak megvizsgálására. — Koalíciós kormány jön?

Budapest, jan. 11. (Saját tudósítónktól.)
A Nemzeti Tanács ülése után tartott miniszteri értekezleten jó értesülés szerint arról folytattak tanácskozást, hogy mi módon volna lehetséges a kormányzati hatalomban részt vett három párt érdekeit úgy összegeztetni, hogy az új kormány is koalíciós legyen.

A miniszteri értekezlet foglalkozott ezután a Katonatanácsok működésével is. A miniszterek részéről olyan irányban hangzottak el felszólalások, hogy a Katonatanácsok részére velük való megegyezés ujján olyan határozatokat kell megállapítani, amelyekben beüli hosszasan szolgálják a köztársaság nagy érdekeit.

Megállapították, hogy Pogány Józsefnek, a Katonatanács elnökének a hadügyminiszter személye ellen felhozott és ma hirlapokban megismételt vádjai zgyáltalán nem ksitik azt a hitet, mintha a hadügyminiszter ellenforradalmár volna, sőt ellenkezőleg, meg vannak győződve ennek ellenkezőjéről. A szocialista miniszterek ehhez az álláspont-hoz mindenben hozzájárultak.

A tanácskozások befejezése előtt Károlyi Mihály elnök azt kérte, hogy küldjenek ki egy bizottságot a Pogány által felhozott okiratok megvizsgálására. Az értekezlet így határozott és a bizottságba Berinkey Dénest és Kunfi Zsigmond minisztert választotta be.

Károlyi Mihály bucsuja pártjától. Vállalja Magyarország megmentését.

Budapest, jan. 11. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Híradó jelenti: A Károlyi-párt ma este abból az alkalomból, hogy Károlyi Mihályt köztársasági elnökké választották, pártgyűlést tartott. A párt Károlyi Mihályt a terembe lépésekor ragy éjjenással fogadta.

Hock János elnöki megnyitójában bejelentette, hogy Károlyi Mihályt, a párt vezérét államfővé emelik s így kiemeltetett a pártviszállyok hullámai közül. Az államiszerinitás alapján mint államfő nem lehet politikai párt vezére, vagy tagja.

Ezután Károlyi Mihály szólt fel és a következőket mondta:

— Bejelentem, hogy a pártból, abból a baráti körből, amelyhez minden politikai múltam emléke fűződik, távoznom kell. Ennek a pártnak irányát a nemzeti eszme és demokratikus haladás gondolata jellemzik. Ennek a politikai iránynak megvalósítója Juszt Gyula volt s lehetetlen most róla meg nem emlékezni.

— Amikor bucsuzom önöktől, kétszeres fájdalom nekem. Először azért, mert távoznom kell, másodsor, mert olyan pillanatban éri s kitüntetés, amikor Magyarország sorsa talán a legszomorúbb.

— Kijelentem, ha volt valakinek oka a csüggedésre, én voltam az, aki előre láttam, hogy forjék egyre szorosabbá a gyűrűt Magyarország köré.

— Egy dextrákra tördelt Magyarországon egyetlen párt sem tudja elveit megvaló

sítani, sem a polgári pártok, sem a szocialista párt, sem annak szélsőséges árnyalata. Egy minisztérium csak úgy tud dolgozni, ha van murka. Egy ország, ahol nincsen se fa, se szén, se víz, se élelem, ott nincs munka, ott nincs élet!

— A mai helyzetben olyan kormányt kell alakítani, amely elsősorban biztosítja a polgárháború elkerülését. Kérek mindenkit, ne engedje magát elhagadtatni, ne dobjon a közvéleménybe újabb gyűjtőanyagot, nehogy ez az ország pártviszállyok színhelye legyen. *Vigyáznunk kell, hogy Lengyelország sorsára ne jussunk.*

— Én vállaltam a nehéz feladatot, mert kötelességemnek tartottam. Tudom, hogy veszedelmes a feladat, kötelességemnek tartottam, hogy én álljak oda, aki nem hártottam el magamtól a felelősséget. Én voltam az, aki október 31-én nagy felelősséget vettem magamra, és ezt *vállalom továbbra is.*

— Megtettem, tudom és állom is a felelősséget, hogy megmentsem ezt az országot. Ha érezni fogom, hogy nem tudom Magyarországot megmenteni, akkor az én feladatom is megfog szűnni. Ezeket akartam önöknek bucsuzásul elmondani.

Károlyi Mihály szavait viharos és lelkes óváció kísérte, a párttagok felálltak és percekig ünnepelték a köztársaság elnökét.

Nagy György felszólalása után Hock János Isten áloását kérte a köztársaság elnökének működésére.

A Spartacusok vereségtől tartanak.

Budapest, január 11. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A mai nap döntő jelentőségű lesz a kormány és a Spartacusok közt folyó küzdelemben. Az utolsó órában még megkísérik az ellenfelek, hogy megegyezzenek egymással és elkerüljék a további vérontást. Különösen a Spartacusok követnek el mindent a megegyezés érdekében, mert tartanak a vereségtől, ami okvetlen bekövetkezik, ha az utcai harcok meg nem szűnnek.

* A közéletmezési hivatal közleményei. Tudatom a város közönségével, hogy hétfőn csak azok kaphatják ki a maronát-ron, akik a hirdetés szerint már előbb sorra kerültek, de nem jutottak hozzá az őket megillető zsirszódához. Folyó hó 14. 15. 16 és 17-én, vagyis kedden és szerdán, csütörtökön és pénteken a következő utcák részére rendeltm el a zsirszóda árusítást: január 14-én: Váralja: Kolozsvári, Bástyá, Velencepart, Vizi, Krisztina, Károly, Szmetka, Hid, Vasut, Sorompó-utcák, január 15-én, Váralja: Kálmán és Téglagyár-utcák. Olaszi: Nagy Sándor, Jakab Mihály, Széchenyi és Tisza Kálmán-tér, Verbőczy, Rifoók Zsigmond, Sztaroveszky, Bunyitai, Kálvária, Vizezeték és Csengeri-utcák. Január 16-án. Olaszi városrész: Lakatos, Városliget, Péter, Pál, Kereszt, Görbe-utcák. Január 17-én: Heltay és Virág utca, Kertváros, Nilgesztelep, Farkas és Hevesi-telep és a hegy.

Január 13-tól kezdődőleg az összes háztartási liszt- és élelmiszerüzletekben cukor vásárolható. A jelenlegi cukorkészletből minden egyes családtag után személyenként 75 deka cukrot és pedig 30 deka nyers és 35 deka kristálycukor vásárolható. A cukor maximális árát további intézkedésig a következőkben állapítom meg: 1 kg. süveg-

cukor 3-58, kockacukor 1 kg. 3.70, liszt-cukor 1 kg. 3.70, kristálycukor 1 kg. 3-56, nyerscukor 1 kg. 3 korona 48 fillér. Miután a város rendelkezésére álló cukormennyiség az igényjogosultak az előbbi mérték szerinti kielégítésére elegendő, ennélfogva a vásárlóközönség önmagát óvja meg minden kellemetlenségtől, ha a tolongástól tartózkodik.

A só maximális árát 1919. január 12-től kezdődőleg a következőkben állapítom meg: alak és darabsó 1 kg. 54 fill. helyben durván őrlött só 1 kg. 56 fill. bányai finoman őrlött só 1 kg. 58 fill. bányai darab sóból helyben őrlött finom só 60 fill.

A kenyérsütés árát tekintet nélkül a kenyér nagyságára kilogrammorként 20 fillérben állapítja meg.

* Meghívó. Nagyvárad város községi iskolaszékének tagjait a városház bizottsági terében f. hó 13-án, hétfőn délután 4 órakor tartandó tanítválasztó gyűlésre tisztelettel meghívom. Dr. Thury László iskolaszéki elnök. Tárgy: Beleznay Anna polg. leányiskolai segédtanítónéknak rendes tanító névé való megválasztása.

* Eljegyzés. Ábrahám Sárdor eljegyezte Juhász István helybeli polgár kedves leányát Irénkét. Minden külön értesítés helyett.)

* Nyugdíjasok figyelmébe. A nagyváradai pénzügyigazgatóság értesíti a kerületbeli pénzügyi nyugdíjasokat, özvegyeket, kegydíjasokat, hogy az 1918. évi 6495. M. E. rendelet értelmében járó magasabb nyugdíjak, kegydíjak, nevelési járadékok stb. az illetékes magyar állami adóhatároknál kiutalványoztattak. Nagyvárad, 1919. január hó 8-án. Németh István pénzügyigazgató.

Színház.

A színház műsora:

Vasárnap d. u.: Hejehujja háro.
Vasárnap este: Arva László (elsőszór.)
Kedden: Arva László király.
Szerdán: Arva László király.
Csütörtökön: Zsuzsi. (E. Kovács Mariska felléptével.)
Pénteken: Paesirta.
Szombaton délután: Császár katonái.
Szombaton este: Tosca.
Vasárnap délután: Névtelen asszony.
Vasárnap este: Mágus Miska.

Arva László király. Herceg Ferenc 4 felvonásos szomorújátékában szerdánig be zárólag gyönyörködhetik a közönség a premier ma fog lezajlani.

Zsuzsi. Bartának tavaly előt nagy sikert aratott parasztdarabját E. Kovács Mariskával a főszerepben, csütörtökre újabb ki az igazgatóság.

Tosca. Puccini legértékesebb alkotásának egyike, mely eddig két ízben maradt le, szombaton este végre színpadra kerül. A főszerepet Kozmovszky Cavaradossi Békeffy, Scarpia Tamás Alfréd éneklik. Az opera rendezése Békeffy szakavatott kezében van.

IRODALOM

Harsányi Lajos: Az óra egyet üt. Regény. 112 lap. Ára 4 korona. Az óra egyet üt: az utolsót. Mikor üti? Van-e ember, akit ez nem foglalkoztatott? Az elmúlás gondolata a szentek erénye, a bölcsek megnyugvása. A gyarló ember rémülése. Harsányi Lajos a lobogólelkű költő prózában nyúl ehhez a témához. Megráz vele a lelkiünkön, a szívünkön keresztül, de a rázkódásban nem bontja meg hívő öntudatosságunkat, sőt megerősíti. Nemes példát mutat arra, hogy nagy, erős, divatos témákat is írhatunk és olvashatunk anélkül, hogy a lelkek rombolásának szolgálatára szegődnénk. Ez a regény a legmodernebb ösvényeken haladó keresztény irodalom egyik fénylő utjelzője.

MOZI.

Lengyel Menyhért drámája a Vigadó mozgóban. Ma irodalmi esemény lesz a Vigadó-mozinak, még pedig elsőrangú esemény: a Tancosnó, Lengyel Menyhért egyszerű színműve kerül előadásra. A Tancosnó a Tajfun diadalmas szerzőjének egyik legértékesebb alkotása, melyet Garas Márton, a bitünő rendező tett filmre. A gyönyörű drámát, a dúsragdag Boján és a szép Lola történetét a színpadról ismeri a nagyváradai közönség, mely a filmben sok meglepő szépséget fog találni. A film művészi értékét a méri meg, hogy a főszerepeket Leopoldine Konstantin a nagy filmszínésznő és Fenyvesi Emil a Vigszínház kiváló művésze játssza.

Fényes új műsor premiéréje lesz ma az Uránia színházban. Az Örök hűség című grandiózus filmjátékát mutat be az igazgatóság. Az Örök hűség a közép-európai mozgóképvilágszínházak legújós műsordarabja most és Bécsben már száz előadást ért. A legkiválóbb dán filmszínészek briliáns alakítása szerez különös gyönyörűséget a nézőnek. A program többi száma is csupa ragyogó ajándék.

Főszereplő: **FOLLMANN GÉZA.** A szerkesztésért felelős: **HILF LÁSZLÓ.**

VIGADÓ 12-én
MOZGÓ-SZÍNHÁZ A táncosnő.
 Hétköznap 1/4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

APOLLO 12-én
MOZGÓ-SZÍNHÁZ Skorpió I. rész.
 Hétköznap 1/4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

Nyílttér

Dr. Jónás Emil
 szülész-nőorvos

rendeléseit megkezdte.

Lakik Ezredévi Emlék-tér 2. (Bémer-tér 1.) Telefon-szám 10-70.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon
 NAGYVÁRAD,
 Nagy Sándor-u. 1.
 Parkszálloda épületében
 Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedülálló fűzőszállítója.
 Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mőték után a legrövidebb idő alatt elkészíttetnek.

Mocsáry Sándor
 törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és vízvezetékcsereelő, bronzműves, bádigos, lakatos, műszerész és galvanizáló. Irgógép-, kerékpár-, gramofonjavító és nikkelező.

Iroda és raktár:
 Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.
 Ipartelep:
 Szent János-u. 22. Telefon 532

URÁNIA
MOZGÓ-SZÍNHÁZ

12-én
Örök hűség.

Hétköznap 1/4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

CIPÉSZEKNEK!

- 1 kgr. la. buzaesiriz — — — K 19:60
- 1 kgr. la. aranyesiriz — — — K 39:20
- 1 kgr. la. folyékony esiriz — — — K 8:—
- 1 kgr. la. faszeg 2-15 sz. — — — K 8:—
- 1 drb brassói talpráspoly — — — K 3:80
- 1 drb brassói kireszelő — — — K 3:30
- 1 készl. bőrtalpvédő — — — K 2:50
- 1 drb. vaskapta — — — K 12:80
- 1 készl. acél talpvédő — — — K —70

Papírvászon és mindentféle cipész-kellékek olcsó napi áron.

ASZTALOSOKNAK!

- 1 kgr. la. asztalosenyv — — — K 6:80
- ugyanaz zsákvételű — — — K 6:35

SZERELŐKNEK!

- Bőrtársa vízvezeték csaphoz
- 100 drb 1/8" csaphoz — — — K 4:80
- 100 drb 3/4" " — — — K 6:80
- 100 drb 1" " — — — K 9:60

Postán utánvét mellett. Portó és csomagolás felszámításával. Gyors és pontos kiszolgálás.

STERN MIKLÓS
 Nagyvárad, Zöldfa-utca 9. szám.

FÉSÜK

Hajfésük, hajdiszek, finom parfümök, puderek szappanok, arckrémek, manikűrök, kefék, bőrszersények, ékszerutánzatok, divatgyöngyök, játékok és ajándék tárgyak

olcsón beszerezhetők
Fésű- és diszműáruház
 Saspassage 42.

Nebelthau A. utóda Szabó J.

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolai
MAGÁNTANULÓKAT
 ELŐKÉSZÍT FELELŐSSÉGGEL,

állandó tanfolyamot:

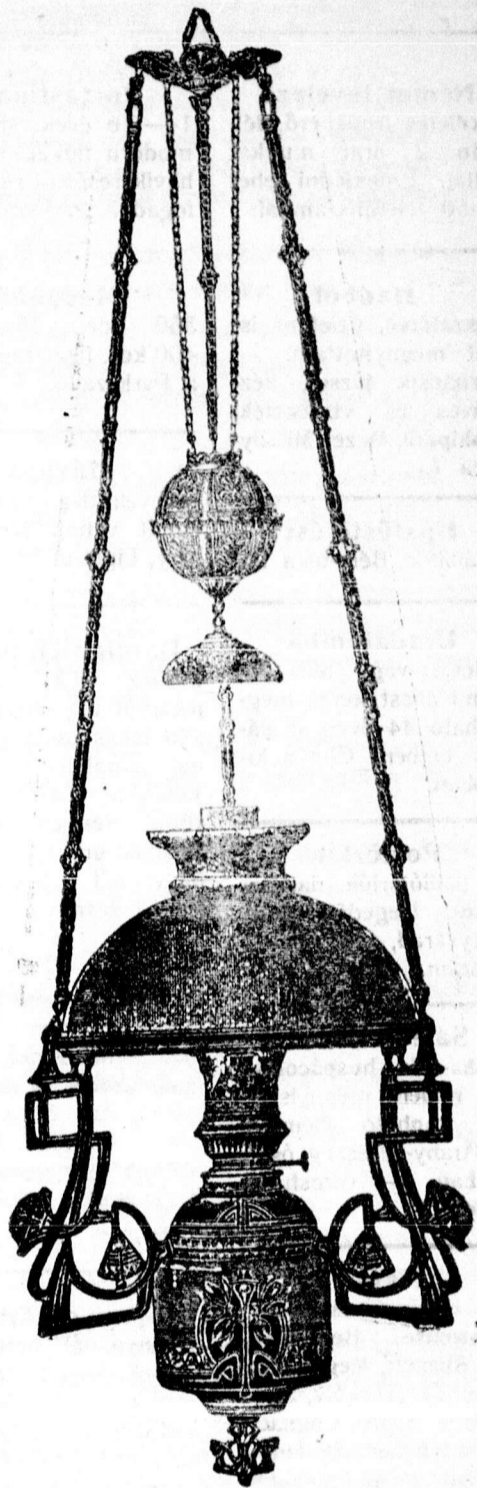
gép-, gyors, szép- és helyesírásban, keresk. számtanban, levelezésben, könyvvitelben stb. tart:

a DONAT-féle
 ker. magántanfolyam.

Uj német kurzus kezdődik
 január 15-én. Korrepetíció!!!
 Zongoratanítás!

Bejelentések naponta 11-12-ig d. e. és 3-4-ig d. u.
 Beöthy Ödön-utca 30. Telefon: 1000.

Heti árjegyzék

- Szines ebédőkészlet aranyozással 12 személyre 300.—
- Szines teáskészlet ar.-sal 12 sz.-re 160.—
- Sz. kávékészlet ar.-sal 12 sz.-re 160.—
- Függőlámpa teljesen felszerelve 80.—
- Majolika vízeskanó szines 20.—
- Majolika virágváza szines virággal 15.—
- Majolika cukorődoboz sz. virággal 15.—
- Porszem asztali lámpa nicket, 40.—
- 15.—
- Majolika dohánytartó sz. virággal 15.—

Nippek, figurák, szent Antal és Mária-szobrok, szenteltvíz-tartók.

Eladás nagyban és kicsinyben.
 Képkerepezés, ablaküvegezés.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, diszmű-árak, ezüstárak, konyhafelszerelések gyári raktára Nagyvárad, Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.

Telefon 3-72. Telefon 3-72.

◆ APRÓ HIRDETÉSEK. ◆

Díjazás. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Német levelező
tökéletes irodai erő, délután 2 órai munkát vállal. Érdeklődni lehet 10-50 telefonszámmal.

Hadból
visszatérve, üzletem ismét megnyitottam. — Bernácsik József, kézműves és vízvezetési szakpará, Mezey Mihály-utca 7.

Husfűstölést
elvállalok, Bém-utca 11.

Uradalomba
kassari vagy más bizalmi állást keres meg-bízható 44 éves családos ember. Cim a kiadóban.

Portörök
és padlóörök darabja 6 kor. Hegedüs János Nagyvárád, Rákóczi-ut 1. szám.

Salétrom-só!
Sónka- és huspácolás-hoz minden mennyiségben kapható Németh Pál Arany-kereszt gyógytárában, — városháza mellett.

Likőr
és rumkomposztók, Chateause, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essentiák. Törökdy, Szilárdum, Seprő, Cognac-likvornatok használati utatással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriájában, Nagyvárád.

Poloskairtó
Metsém biztos, kipróbált, megbízható poloskák ir-tására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Eladó szőlőoltványok

1 és 2 évesek amerikai és hazai vesszők

Arjegyzéket küld és telepítéseket vállal: **Molnár Mihály** Abaujszántó.

Portásfiúnak
14—16 éves csinos, jó-modorn flukat 300 kor. havikerestet és ruházatra fogad a Parkszálló.

Mosónót
350 kor., főmosónót 400 kor. fizetéssel fogad a Parkszálló.

Házhoz
megyek tisztli- és civil-ruhát venni. Szentmik-lósy, Liget-u. 3.

Damjanich-utcán
bérház (12 lakással) melyből egy 4 szobából álló lakás esetleg azonnal elfoglalható, eladó. Vételára 160.000 korona. Részletes felvil-lágosítást dr. Váradi Ödön ügyvédnél, Széchenyi-tér 12 szám.

Tyúkszemirtó
három nap alatt elmu-aszt tyúkszemet, bőrveményedést és szemöl-gőket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárád, Rákóczi-ut 7-B.

Spanyolnátha
bárányoknál betegszo-kaiban lenyő (boro-riciska) szobaillat ki-tűző dezinficiáló perme-rező szer kapható Farkas István Apolló drogeri-ájában.

Favaszi
szepidk, májoltok, bőrvörösség, kiütés, mi-lyeszerék ellen biztos az IPO-krem. Ára 5 kor. Is szappan Vióra át-mosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Itt az idő!

Még nem készt el, ha hat darab használt hanglemezzel rendelkezik, úgy még mindig becaerélni tud aukat a most megjelent leg-ujabb kacagató lefás

„UJVÁRI TELEFONÁL“

cimű kétoldali hanglemezzel. Nagyszerűen sikerült mulatságos telefonjelenet! Kizáró-lagos joggal

WAGNER

HANGSZER-ÁRUHÁZNÁL

a világhírű „Favorite” hanglemezzelgyár főraktára

Budapest, József-körut 15. Fiók: IX., Ráday-utca 18. Beszélőgépek 1500 koronáig. — Árjegyzék ingyen.

VISZKETEKSÉGET, sömört, rüht

a leggyorsabban elmulasztja a dr. FLESCH-féle törvényesen védett

„Skaboform“-kenőcs.

Nincs szaga. Nem piszkít. Mindig ere-deti pecsétetes dr. Flesch-félet kérjünk.

Próbátégely 4 K, nagy tégely 6 K, családi adag 15 korona.

Nagyvárád és vidéke részére főraktár:

„CSILLAG“-gyógyszertár Hlatky Endre-utca (Zöldfa-u.) Nagyvárádon.

Kapható továbbá Hegedüs Rezső „Szent László” gyógyszertárában, Sebastyén Arthur „Diana” gyógy-szertárában. Kain Eszter „Arany-sas” gyógyszertárában.

Marcsicsek Ferenc

államilag képesített szőlő-és borkezelő-kádármester.

Nagyvárád, Pál-u. 3. sz. (Olaszi-rész)

Elvállalok új és ócska hordók ké-szítését és javítását. Borpince beren-dezést, borkezelést, borderítést és hibás borok preperálását. Szőlő-telepítéseknél, szőlőfajok megválasz-tásánál a talaj fizikai összetétele és fekvése szerint felvilágosítással szolgálok.

Kávéház átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönséget te-tesíteni, hogy a!

Városi kávéházat

átvettem s azt szakszelűen s vendégek igényeinek megfelelően fogom tovább ve-zetni. A kávéházamban szülő árak mellett pontos és figyelmes kiszolgálás lesz. Vezé-rlvem.

Minden este külön színházi vacsorát szolgálok fel.

Szíves pártfogást kérve, vagyok a váró tisztelettel!

MAYER VILMOS.

Üzlet megnyitás!

Van szerencsém a tisztelt cipész- és csizmadia-mester urak tudomására adni, hogy Huszár utca 2. szám alatt cipő-felső-rész készítő műhelyt nyitottam és elvállalok e szakmába vágó munkákat, melyet a legpontosabban eszközölök. Miért is kérem a tisztelt mester urak szíves pártfogását.

Maradtam kiváló tisztelettel!

Hj. Fleisz Mihály.

VAS és rézágak,

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: össze-hajtos ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.